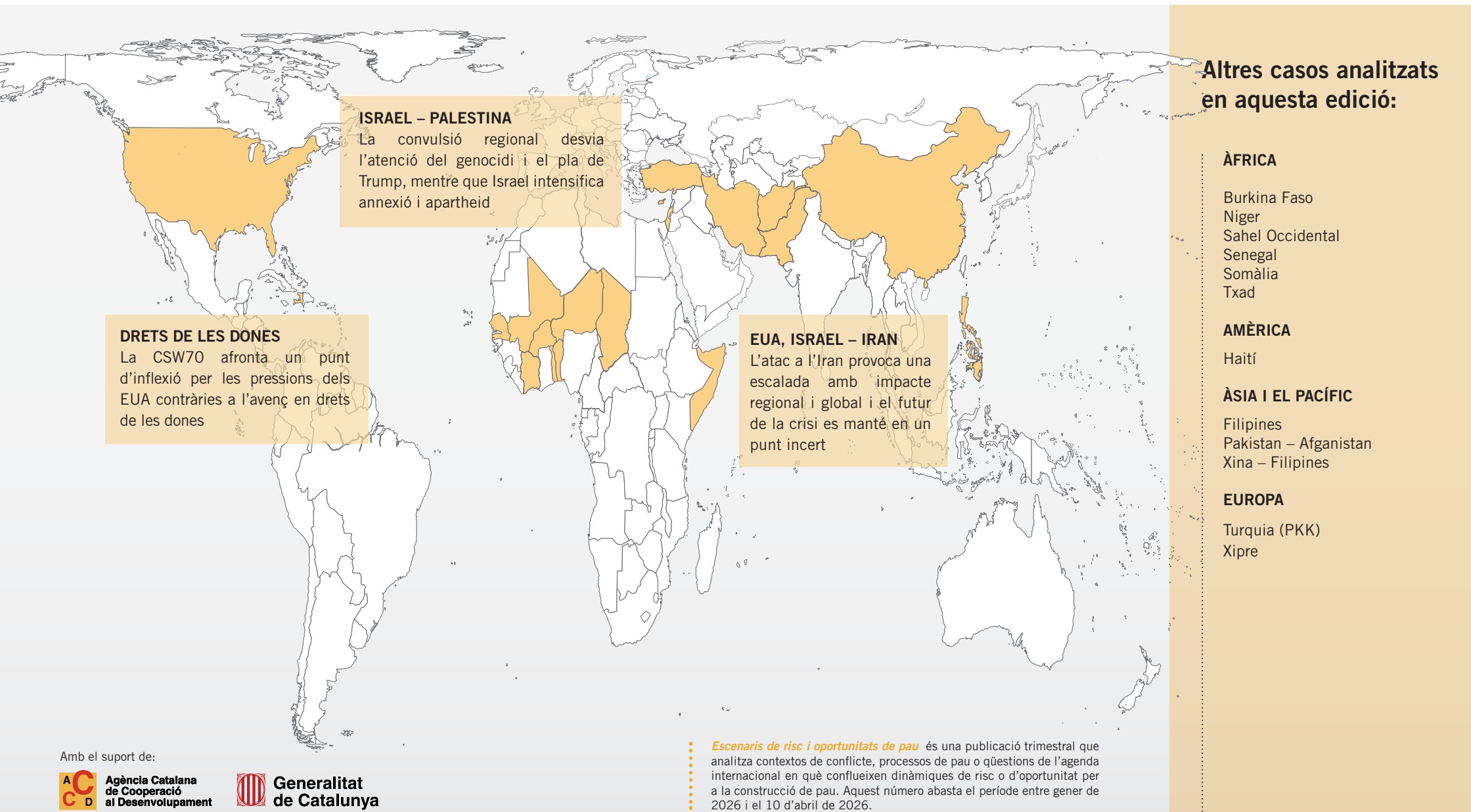

Escenaris de risc i oportunitats de pau

Abril de 2026

èçp escola de
cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Escenaris de risc i oportunitats de pau és una publicació trimestral que analitza contextos de conflicte, processos de pau o qüestions de l'agenda internacional en què conflueixen dinàmiques de risc o d'oportunitat per a la construcció de pau. És una eina analítica que integra la perspectiva de gènere interseccional i que pretén ser un recurs útil per a actors educatius i polítics i la ciutadania en el seu conjunt, contribuint a la comprensió d'aquests contextos i a l'acció tempra. Aquest nombre abasta el període entre gener de 2026 i el 10 d'abril de 2026.

Casos destacats:

EUA, ISRAEL – IRAN: L'atac a l'Iran provoca una escalada amb impacte regional i global i el futur de la crisi es manté en un punt incert

ISRAEL – PALESTINA: La convulsió regional desvia l'atenció del genocidi i el pla de Trump, mentre que Israel intensifica annexió i apartheid

DRETS DE LES DONES: La CSW70 afronta un punt d'inflexió per les pressions dels EUA contràries a l'avenç en drets de les dones

Altres casos analitzats en aquesta edició:

ÀFRICA

BURKINA FASO: Es consolida el poder de la Junta Militar al país

NÍGER: S'intensifica el conflicte armat i les mobilitzacions en suport al règim militar

SAHEL OCCIDENTAL: HRW denuncia crims de guerra i lesa humanitat per tots els actors en conflicte a Burkina Faso

SENEGAL: L'Assemblea Nacional aprova un enduriment de la legislació contra la població LGTBIQ+

SOMÀLIA: S'agreuja la situació per la convergència de la crisi política, l'emergència humanitària i la creixent violència

TXAD: Insurgència interna i risc de contagi del conflicte sudanès

AMÈRICA

HAITÍ: Desenes d'actors polítics i socials signen un pacte nacional per celebrar eleccions a la segona meitat de 2026, les primeres en una dècada

ÀSIA I EL PACÍFIC

FILIPINES: Després de retards des del 2022, les primeres eleccions a la Regió de Bangsamoro des de l'acord de pau del 2014 es faran el setembre del 2026

PAKISTAN – AFGANISTAN: Tots dos països acorden a la Xina dialogar per a una solució global al conflicte després d'una escalada de la violència sense precedents

XINA – FILIPINES: Es reprenen les negociacions per a la reducció de les tensions al Mar de la Xina Meridional

EUROPA

TURQUIA (PKK): El procés de pau avança amb dificultats, demandes de més concreció i un context inestable

XIPRE: Nous contactes entre els líders grecoxipriota i turcoxipriota

Barri de Bashura a Beirut, Líban, després d'un atac israelià / Font: UNHCR

EUA, ISRAEL – IRAN

L'atac a l'Iran provoca una escalada amb impacte regional i global i el futur de la crisi es manté en un punt incert

L'atac concertat dels EUA i Israel contra l'Iran iniciat el 28 de febrer va obrir un nou capítol de confrontació i inestabilitat a l'Orient Mitjà amb profundes repercussions regionals i conseqüències globals. L'ofensiva massiva israeliana va aconseguir ràpidament decapitar el règim clerical, amb la mort en un bombardeig del seu màxim líder, l'ayatollah Ali Khamenei i altres alts càrrecs polítics i militars iranians. La resposta de Teheran s'ha centrat a atacar Israel i les bases militars i seus diplomàtiques dels EUA a diversos països de la regió, incloent-hi Bahrein, Kuwait, Oman, Qatar, Aràbia Saudita i Emirats Àrabs Units (EAU). Diversos episodis de les hostilitats també han acabat afectant o involucrant actors de països com l'Iraq, Jordània, Turquia, Xipre, Azerbaidjan o el Iemen, tot i que el segon front més actiu del conflicte armat es va obrir al Líban. El llançament de coets cap a Israel per part de Hezbollah va ser utilitzat com a argument pel Govern de Netanyahu per iniciar una renovada i intensa ofensiva contra el conjunt del territori libanès. En un període de cinc setmanes, la confrontació s'havia estès fins a assolir un total de 14 països i havia provocat la mort a més de 5.000 persones, principalment a l'Iran (3.000) i Líban (2.000) a més d'altres severes repercussions en civils, com desplaçaments massius de població. Els impactes de la crisi també han tingut una dimensió mundial, principalment a nivell econòmic per les conseqüències

del conflicte en els preus del petroli i del gas, escenificada en la disputa pel control de l'estret d'Ormuz pel seu valor estratègic per al comerç marítim i el flux d'hidrocarburs. A continuació, es perfilen algunes claus per valorar antecedents i l'abast de la crisi, així com les seves perspectives de futur en un escenari incert.

II-legalitat d'ofensiva i objectius canviants

L'atac dels EUA i Israel contra la república islàmica havia estat precedit per l'anomenada "guerra de 12 dies" el juny del 2025 i per noves amenaces de Trump contra Teheran a principis del 2026, en un escenari marcat per noves protestes populars massives contra el règim teocràtic durament reprimides per les autoritats iranianes –les estimacions apunten a entre 5.000 i fins a 20.000 víctimes mortals. Llavors, el president estatunidenc va advertir amb una possible intervenció i va assegurar als manifestants iranians que l'ajuda de Washington "estava en camí". Tot i que Trump va abaixar el to en els dies següents els EUA van intensificar l'enviament de forces a la regió i va iniciar un nou diàleg amb l'Iran sobre el seu programa nuclear. A finals de febrer les informacions apuntaven que Teheran havia accedit a concessions rellevants i fins i tot sense precedents pel que fa al seu

programa atòmic –no així pel que fa al seu programa de míssils balístics–, però tot i així va ser en aquest context en què es va produir la nova ofensiva conjunta dels EUA i Israel contra l'Iran.

L'operació –batejada per Washington com a “Furia Èpica” i per Israel com a “Lleó Rugient”– va ser àmpliament qüestionada a nivell internacional, entre altres aspectes per la seva falta de legalitat. L'ofensiva no va comptar amb l'aprovació del Congrés estatunidenc ni del Consell de Seguretat de l'ONU, ni s'até als limitats supòsits per a l'ús de la força en el sistema internacional establerts per la Carta de Nacions Unides. Diverses veus expertes han subratllat que l'ofensiva no es pot qualificar com un atac preventiu ja que s'havia bombardejat un país que no es disposava a atacar. Fins i tot alguns alts funcionaris de l'Administració Trump van renunciar als seus càrrecs amb posterioritat reconeixent que no podia argüir-se una amenaça imminent per part del règim iranià per justificar l'ofensiva. **L'acció va motivar comparatives amb la invasió unilateral i il·legal d'EUA a l'Iraq el 2003**, per emfatitzar que aleshores el Govern de George W. Bush havia intentat buscar l'empara de l'ONU – amb arguments que es van demostrar falsos –, un exercici diplomàtic que l'Administració Trump ni tan sols va intentar en el marc d'una política exterior que s'ha habituat a ignorar i/o vulnerar normes del dret internacional i envalentida, a més, per l'experiència del ràpid derrocament de Maduro a Veneçuela.

Des de l'inici de l'ofensiva, l'Administració Trump ha ofert fluctuants explicacions sobre la raó per emprendre l'atac contra l'Iran i sobre quins són els objectius de la intervenció. Una d'elles ha estat la intenció d'evitar que el règim clerical obtingués armes atòmiques, un objectiu que en part es contradiu amb declaracions prèvies del mateix president estatunidenc, qui a mitjans del 2025 havia anunciat amb triomfalisme que les seves operacions contra el règim havien “obliterated completament” les seves capacitats atòmiques. Segons va transcendir, la mateixa CIA hauria valorat que la capacitat de militarització del programa nuclear iranià encara estava lluny d'obtenir resultats. L'objectiu de canvi de règim a l'Iran també ha estat àmpliament assenyalat per EUA i per Israel.

Després de cinc setmanes d'hostilitats, la campanya militar ha infligit severos danys al país i a la seva cúpula dirigent, però el règim no es pot considerar derrotat i ha demostrat disposició i capacitats per amplificar el conflicte, prendre mesures amb repercussions globals –com el tancament de l'estret d'Ormuz– i continuar llançant atacs. Diverses anàlisis han subratllat que **un dels errors de l'Administració Trump ha estat ignorar o subestimar la capacitat de resiliència del règim iranià i els seus mecanismes d'organització per mantenir funcionant el sistema**, malgrat els atacs des de l'exterior i de la

contestació popular interna. L'eliminació selectiva d'alts càrrecs no només **no ha aconseguit fins ara acabar amb el règim sinó que estaria reforçant encara més el control del sistema per part de l'aparell militar**. També apuntar que si la república islàmica sobreviu al conflicte armat, segurament perseguirà amb més força una arma nuclear com a element dissuasiu.

La variabilitat d'objectius –i de terminis i ultimàtum– exposats per Washington no només ha donat compte dels vaivens de la política exterior dels EUA, que segueix el pols del president. També ha dificultat identificar quins són els termes per negociar i/o per proclamar una victòria. Addicionalment, ha alimentat les anàlisis i reflexions sobre els propòsits no declarats de l'ofensiva. Entre ells, desviar l'atenció d'assumptes de política interna –el cas Epstein i els excessos de l'ICE pel que fa a Trump i els casos de corrupció pel que fa a Netanyahu–, **avançar en les ambicions d'expansió i hegemonia regional, i assegurar el control de recursos naturals i rutes de transport que continguin el creixement de la Xina**. Això últim, tenint en compte –entre altres coses– que l'Iran és un destacat proveïdor de petroli de Beijing.

Incertesa negociadora

Després de setmanes d'enfrontaments, el 8 d'abril es va anunciar un alto el foc que, en principi, s'estendria per dues setmanes i havia d'oferir un marge per a negociacions polítiques. L'anunci de treva va estar precedit d'un nou ultimàtum de Trump i de greus amenaces d'eliminar una civilització sencera –la persa–, en unes declaracions que van alentir les especulacions sobre la possible disposició del Govern estatunidenc per utilitzar armes nuclears contra l'Iran. Des d'aleshores no s'ha concretat un alto el foc com a tal, sinó una reducció relativa en les hostilitats. Israel, de fet, va evidenciar la seva intenció de soscavar una possible treva intensificant els seus atacs contra Líban –causant la mort a més de 300 persones en un sol dia– i insistint que l'escenari libanès estava fora de la negociació. Les accions israelianes van servir de justificació a Teheran per continuar atacs. El Govern de Netanyahu es va veure forçat a acceptar un diàleg amb el Govern libanès sota pressió dels EUA, però no ha cessat en els seus atacs contra Líban, que en les últimes setmanes han inclòs una incursió terrestre, la destrucció massiva d'infraestructures al sud de Líban i han causat el desplaçament forçat de més d'un milió de persones. Mesures que han multiplicat les alertes per la reedició d'estratègies i tàctiques utilitzades a Gaza i per l'evident ambició del Govern israelià d'ampliar l'ocupació i control de territoris al sud de Líban.

En aquest escenari, el cap de setmana de l'11 i 12 d'abril es van dur a terme negociacions entre alts representants dels EUA i l'Iran amb la mediació del Pakistan. La cita a

Islamabad va estar precedida d'especulacions i tensions fins a últim moment per les diferències entre les parts sobre el punt de partida de les converses, després que l'Administració Trump aparentment acceptés –i després desconequés– una sèrie de 10 punts definits per l'Iran per comprometre's amb l'alto el foc que incloïa un eventual control iranià de l'Estret d'Ormuz, l'aixecament de sancions i reparacions. EUA va insistir llavors a defensar una proposta de 15 punts (que no es coneix en detall) i que l'Iran havia descartat prèviament després de considerar-la una agenda maximalista per incloure, entre altres coses, exigències relatives a la renúncia a l'enriquiment d'urani, l'eliminació del seu programa de míssils i la fi del suport als seus aliats regionals. Les parts van arribar així a les converses amb demandes altament incompatibles. Contra tot pronòstic, les negociacions d'alt nivell van ser directes –s'esperava que fossin indirectes, en format de “shuttle diplomacy”– i després de 21 hores de converses van ser interrompudes. Els EUA van informar que el seu país abandonava el diàleg perquè Teheran no havia acceptat les condicions definides per la Casa Blanca. L'Iran va insistir que el fracàs a l'hora d'assolir un acord es devia a les demandes irracionals de Washington. Malgrat aquestes

valoracions, s'ha interpretat que les negociacions estaven suspeses, però no trencades. Enmig dels interrogants sobre el futur del diàleg, i en un nou gir imprevisible de Trump, el mandatari va anunciar que el seu país imposaria un bloqueig a l'estret d'Ormuz i es va mostrar indiferent al curs de les negociacions. Aquest nou capítol tornava a situar Ormuz –un pas que es mantenia obert al flux marítim abans d'aquesta crisi– com un dels escenaris clau de la disputa que continuarà tenint repercussions en el mercat energètic global. Mentrestant, diverses anàlisis insistien a subratllar les complexitats de predir el curs dels esdeveniments i del futur de les negociacions tenint en compte que els EUA no semblen tenir una estratègia de sortida al conflicte, que l'Iran es mou en una lògica de supervivència i que l'Israel de Netanyahu continua interessat a alimentar el cicle bèl·lic. Sigui quina sigui l'evolució de fets en les pròximes setmanes, sembla evident que les parts continuaran intentant presentar qualsevol pacte des d'una narrativa de guanyador i que en l'actualitat l'escenari regional és infinitament pitjor, més caòtic i inestable, que fa cinc setmanes, subratllant –una vegada més– la inutilitat de la guerra.

Gaza afectada per pluges el març de 2026. Font: UNRWA

ISRAEL – PALESTINA

La convulsió regional desvia l'atenció del genocidi i el pla de Trump, mentre que Israel intensifica annexió i apartheid

L'escalada de violència a la regió després de l'atac d'Israel i els EUA contra l'Iran a finals de febrer i la consegüent resposta militar de Teheran va afectar les dinàmiques a Palestina i va afegir incerteses al procés iniciat l'octubre del 2025, després de l'anunci del pla de Trump per a Gaza. Les hostilitats (vegeu l'anàlisi sobre Israel, EUA – Iran en aquest informe) van desviar l'atenció internacional dels vaivens en la implementació del pla de Washington, que va continuar caracteritzant-se per una infinitat d'interrogants i zones grises. Després de donar per finalitzada la primera fase –que va establir un cessament el foc, el retorn de totes les persones captives per part de Hamas, l'alliberament de persones presoneres per Israel, el replegament parcial de forces israelianes de la Franja i l'entrada d'ajuda humanitària a Gaza–, el gener del 2026 es va anunciar la posada en marxa de la segona fase que, en teoria, havia d'estar centrada en el desarmament i la reconstrucció de Gaza. El suposat alto el foc, però, està lluny de ser efectiu pels incompliments d'Israel i l'entrada d'ajuda humanitària continua sent extremadament insuficient per a una població sotmesa a extraordinaris nivells de violència i precarietat.

Junta de Trump: lògica empresarial i ambició global

Una fita clau en aquesta nova fase va ser la formació de l'anunciada “Junta de Pau” (*Board of Peace, BoP* per les seves sigles en anglès), encapçalada pel mateix president dels EUA, Donald Trump, i que –segons la iniciativa de 20 punts anunciada per Washington a l'octubre– tenia la potestat i missió principal de supervisar tots els aspectes del pla per a Gaza, incloent-hi la reconstrucció i la tasca d'un govern interí tecnocràtic integrat per persones expertes palestines. Després de mesos d'especulacions sobre quina seria la composició i l'abast de la Junta, la seva formalització va evidenciar les ambicions del Govern de Trump. Després de l'anunci oficial de la Junta en una cerimònia a finals de gener als marges del Fòrum de Davos i la primera reunió de l'organisme a Washington al febrer, va quedar palès que la pretensió de Washington és conformar una espècie d'ens alternatiu a Nacions Unides. La carta fundacional de la Junta, de fet, no fa referència a Gaza i estableix un propòsit més expansiu i global d'acció que buscava “consagrar l'estabilitat i la pau en àrees afectades

o amenaçades per conflictes”. En una subtil però explícita al·lusió a l'ONU, també es fa referència a “institucions que sovint han fallat” i aposta per la conformació d'un organisme de construcció de pau més àgil i efectiu. Els Estats membres de la Junta accedeixen per invitació del mateix Trump i es comprometen a desemborsar 1.000 milions de dòlars al fons de l'organisme. Trump s'erigeix a més com a president vitalici de l'entitat, amb extraordinaris poders que li permeten, entre altres coses, vetar iniciatives, resoldre disputes o expulsar els Estats membres o persones dels organismes associats a la Junta. La Junta inclou un Consell d'Administració, un Consell Executiu i una Junta Executiva per a Gaza, en els quals destaca la presència de persones vinculades a l'administració estatunidenca, com el secretari d'Estat dels EUA, Marco Rubio, el seu gendre, Jared Kushner; i altres afins al mandatari, incloent executius de firmes d'inversió, empresaris i multimilionaris. La Junta es va instaurar amb la presència de 28 Governos, entre ells Israel i altres països ideològicament afins a Trump, com Argentina. A nivell europeu, només s'hi van sumar Hongria i Bulgària, tot i que altres països –República Txeca, Xipre, Grècia, Itàlia i Romania– i la mateixa UE es van unir a aquest espai com a observadors.

Després de desvetllar-se els detalls de la iniciativa, nombroses anàlisis van subratllar que la Junta representa una amenaça per a la pau a Palestina i a nivell mundial. Des d'una perspectiva de drets humans, Amnistia Internacional va emfatitzar que aquest nou òrgan no només corria el risc de consolidar l'ocupació il·legal, l'apartheid i el genocidi contra el poble palestí, sinó que també **pretenia erigir-se en una estructura global paral·lela** dominada per interessos polítics i econòmics. Veus expertes van subratllar que la Junta de Trump buscava, sobretot, **instaurar un nou ordre mundial de caràcter transaccional** i reflectia la intenció del governant estatunidenc d'afirmar el seu control sobre els assumptes globals. Tot i que el pla de Trump va ser validat pel Consell de Seguretat de Nacions Unides en la resolució 2803 el passat novembre (vegeu l'anterior edició d'*Escenaris de risc i Oportunitats de pau*), múltiples crítiques van continuar qüestionant la legalitat de la iniciativa. Entre altres coses, s'ha subratllat que, tot i que la Junta de Trump estava concebuda com un ens transitori amb mandat fins a finals del 2027 (segons la resolució de l'ONU), el seu estatut estableix que la Junta es dissoldrà quan ho desitgi el seu president. Els qüestionaments també han apuntat a les **lògiques empresarials del mecanisme, la seva composició altament masculinitzada** i a la manera com ha desviat el focus de la rendició de comptes d'Israel per les seves responsabilitats en el genocidi, crims de guerra i en la reconstrucció de Gaza. Una reconstrucció de la Franja que l'ONU estima en 70.000 milions de dòlars i que la Junta –en veu del gendre de Trump, Jared Kushner– va tornar a perfilar eminentment com un futur resort turístic. L'organisme tecnocràtic palestí suposadament encarregat dels assumptes de Gaza segons el pla de Trump –**el Comitè Nacional Palestí per a l'Administració de Gaza (NCAG)**– es

va conformar a principis d'any, amb 15 integrants –**una sola dona entre ells**–, liderats per Ali Shaath. El comitè s'ubica en l'últim lloc de la jerarquia, amb mínima capacitat d'influència i agència, al punt que Israel ni tan sols havia permès als seus membres accedir a la Franja.

Respecte a la Força Internacional d'Estabilització (ISF), que estarà liderada pel general estatunidenc Jasper Jeffers, encara persistien incontables dubtes sobre el seu mandat, abast i rendició de comptes, així com el seu eventual paper en el desarmament de Hamas i altres grups palestins de Gaza. Cinc governs –Albània, Indonèsia, Kazajstan, Kosovo i el Marroc– han compromès tropes per a la ISF, que segons es va anunciar estarà composta per 12.000 efectius policials i uns 20.000 soldats que es desplegaran a Gaza, inicialment a Rafah, en una data encara indeterminada. De fet, al març va transcendir que Indonèsia –que havia compromès el major nombre de forces, 8.000 efectius– havia suspès temporalment la seva participació a causa de la crítica escalada a Orient

Mitjà després dels atacs dels EUA i Israel a l'Iran. Quant al desarmament de Hamas, el representant de la Junta de Trump per a Gaza, Nickolay Mladenov, va informar el Consell de Seguretat de l'ONU de la proposta presentada al grup palestí. El pla –al qual Hamas encara no havia respost al tancament d'aquesta edició– estaria basat en cinc principis: reciprocitat en l'entrega d'arsenals i el replegament gradual de Gaza, el desmantellament d'armes pesades abans que les lleugeres, verificació del compliment

com a condició per a la reconstrucció, programes de reintegració i amnistia per a integrants de Hamas i possibilitats d'ampliar el calendari d'implementació si les parts demostraven bona fe en els seus esforços.

Violència persistent, annexió i pena de mort

En aquest context, la situació a Gaza continuava sent crítica. **Sis mesos després de la declaració formal d'alto el foc, Israel persistia en els seus atacs diaris a la Franja, que havien causat la mort de 738 palestins** (fins al 10 d'abril de 2026). Moltes d'aquestes persones han mort en atacs israelians per situar-se en les proximitats de l'anomenada “línia groga” que, després d'un replegament parcial, delimita les àrees de Gaza que continuen sota control del Govern de Netanyahu, equivalents a més del 50% del territori de la Franja. En paral·lel, persistien les restriccions d'accés a l'ajuda humanitària. Després de la reobertura parcial del pas de Rafah al gener, a finals de febrer Israel va tornar a tancar l'encreuament després de l'atac del Govern de Netanyahu i de Trump a l'Iran i al tancament d'aquesta edició en restringia l'ús només per a un limitat retorn de població refugiada i evacuació de persones malaltes o ferides. Només hi havia un pas –el de Kerem Shalom, al sud de la Franja– operatiu per a l'entrada limitada d'assistència humanitària i béns. La situació humanitària a Gaza també s'ha vist afectada per les noves regulacions imposades per Israel a les ONG internacionals que operaven a la Franja i que han restringit

les operacions d'almenys 37 entitats que realitzaven una tasca clau d'assistència a la població palestina. Les repercussions estaven sent notòries, una vegada més, en les dones i nenes palestines, entre altres aspectes en el seu accés a serveis de salut sexual i reproductiva. Persones expertes de l'ONU van subratllar també que el bloqueig de l'ajuda humanitària exposa les dones i les nenes a majors càrregues de cures i a estratègies negatives d'afrontament, sovint a compte de la seva salut i benestar, problemàtiques que s'han accentuat en el context de genocidi.

Paral·lelament, a Cisjordània, Israel també va intensificar les seves polítiques d'annexió i apartheid i es va aguditzar la violència de colons israelians contra població palestina. Al març, OCHA va advertir que la mitjana mensual d'atacs de colons s'ha incrementat significativament – de 30 el 2024 i 69 el 2025 a 105 el 2026 – i que la xifra de població palestina desplaçada per aquesta violència en el primer trimestre del 2026 –gairebé 1.700 persones– va superar ja la de tot l'any anterior. Durant els primers mesos del 2026 el Govern israelià també va adoptar mesures per accelerar l'activitat colonitzadora a Cisjordània a través de l'aprovació de mesures per aprofundir el control administratiu del territori (a les àrees A i B) i facilitar l'expropiació de terres palestines (a l'àrea C). Per exemple, a través de la imposició de condicions pràcticament impossibles de complir per palestins i palestines per demostrar la propietat sobre les seves terres, en un exercici que ONG de drets humans van denunciar com un intent de desposseïció massiva i

annexió. En anunciar algunes d'aquestes mesures alts càrrecs del Govern israelià van insistir que la intenció era “enterrar la idea d'un Estat palestí”. En aquest escenari, l'informe anual de l'Oficina de l'Alt Comissionat de l'ONU per als Drets Humans sobre els assentaments il·legals israelians va alertar que el Govern de Netanyahu estava adoptant mesures coordinades per consolidar l'annexió d'àmplies àrees del territori palestí.

A finals de març, una nova mesura aprovada per les autoritats israelianes va causar especial consternació i condemna. La Knesset (Parlament israelià) va aprovar una llei que expandeix l'ús de la pena de mort i que, de facto, s'aplicarà exclusivament a població palestina. En el sistema judicial civil d'Israel, la norma estableix la pena de mort a culpables d'assassinat d'una persona amb la intenció de “negar l'existència de l'Estat d'Israel”. En el sistema militar que s'aplica al Territori Ocupat Palestí exclusivament a població palestina, la llei imposa la pena de mort per a assassinats classificats com a actes de terrorisme, només permet als tribunals aplicar la cadena perpètua en casos excepcionals i exigeix que les execucions es realitzin en un termini de 90 dies. Diversos Governos i ONG de drets humans, entre altres veus, van subratllar que la mesura consagra un sistema de discriminació i apartheid. L'ONG B'Tselem ha recordat que els judicis militars contra palestins tenen una taxa de condemna d'aproximadament el 96% i que bona part d'ells estan basats en confessions obtingudes sota coacció i tortures.

Sessió de tancament de la CSW70. Font: ONU Dones

DRETS DE LES DONES

La CSW70 afronta un punt d'inflexió per les pressions dels EUA contràries a l'avanç en drets de les dones

El març de 2026 es va celebrar la 70a sessió de la **Comissió de la Condició Jurídica i Social de la Dona** (CSW per les seves sigles en anglès), òrgan internacional de Nacions Unides el mandat del qual és la promoció de la igualtat de gènere, els drets i l'apoderament de les dones. En un context internacional de **retrocés generalitzat en el reconeixement i exercici efectiu dels drets de les dones**, així com d'avanç de Govern i forces polítiques contràries a la igualtat de gènere, la celebració de la CSW70 va estar marcada per les tensions governamentals i la pressió per part de la societat civil per al manteniment i protecció dels avenços en igualtat de les darreres dècades. A més, el context internacional es caracteritzava per una forta militarització i bel·licisme, així com per greus tensions geopolítiques després de la decisió dels EUA d'atacar l'Iran amb bombardejos aeris que es van produir des del 28 de febrer en aliança amb el Govern d'Israel. El tema prioritari de la CSW70 va ser "Garantir i enfortir l'accés a la justícia per a totes les dones i les nenes" i també es va abordar "La participació i presa de decisions plena i efectiva de les dones en la vida pública, i l'eliminació de la violència" com a tema complementari.

Per **primera vegada en la història d'aquesta Comissió**, les **conclusions acordades**, document resultat del treball anual de la CSW, van ser sotmeses a votació davant la

falta de consens a causa de la negativa del Govern dels EUA a donar suport. Les conclusions van rebre el suport de 37 dels 45 membres de la comissió i sis Estats es van abstenir: Côte d'Ivoire, República Democràtica del Congo, Egipte, Malí, Mauritània i Aràbia Saudí. Les objeccions que va presentar el Govern dels EUA assenyalaven l'ús "llenguatge ambigu que promou la ideologia de gènere", "compromisos vagues i incondicionals amb la salut sexual i reproductiva que poden interpretar-se com a implicació de drets a l'avortament" i "llenguatge de censura sobre la regulació de la intel·ligència artificial". Tant la societat civil, com diferents governs, van expressar la seva greu preocupació per la votació sense precedents i l'intent de sabotejar el resultat final de la CSW70, així com pels arguments esgrimits per l'Administració Trump qüestionant els drets de les dones, particularment els sexuals i reproductius. No obstant això, el fet que la votació sortís endavant amb una àmplia majoria de vots a favor va posar en evidència que, si bé la posició de retrocés és defensada per actors poderosos de la comunitat internacional, no és una posició majoritària. En paral·lel, **un grup d'Estats va emetre una declaració de compromís** amb la igualtat de gènere, l'autonomia corporal i la salut i els drets sexuals i reproductius. Cal destacar que entre les propostes presentades pel Govern dels EUA hi havia un **esborrany de resolució** en la qual es buscava redefinir el significat

de “gènere” com a “homes i dones”. Bèlgica va bloquejar la votació sobre aquesta resolució presentant en nom de la UE una moció de no acció, un recurs excepcional en el sistema de Nacions Unides, que impedeix el debat i la votació. El país europeu va assenyalar que no es podia debatre sobre un concepte, el gènere, sobre el qual hi ha més de 30 anys de consens i avenços.

Restriccions a la participació de delegacions de dones

Diferents organitzacions de dones van expressar també la seva denúncia respecte al fet que la CSW continués tenint lloc a la seu de Nacions Unides a Nova York, ateses les restriccions a l'entrada al país imposades pel Govern dels EUA contra més de 40 països, incloent-hi l'Afganistan, Burkina Faso, Haití, Líbia, Níger, Palestina, Síria i el Iemen, el que va impedir que representants d'organitzacions de la societat civil, defensores de drets humans i constructores de pau de zones especialment afectades pels conflictes armats i la violència poguessin participar en la sessió i presentar les seves denúncies i propostes en el fòrum internacional. Especialment notòria va ser l'exclusió de les delegacions de dones de diferents països d'Orient Mitjà, seriosament afectades per la greu escalada de violència a nivell internacional propiciada pels EUA. Les dificultats en la CSW se sumaven a les que van tenir lloc durant la celebració l'octubre del 2025 del 25è aniversari de la Resolució 1325 sobre dones, pau i seguretat, que també es va veure embolicat pel

***El Govern dels EUA
no aconsegueix
imposar el seu intent
de retrocés en el
reconeixement de
drets a la CSW***

context geopolític i pels obstacles imposats pel Govern de Rússia, que presidia el Consell de Seguretat en aquell moment, dificultant la participació de la societat civil en l'aniversari.

A això s'uneix la proposta de fusió entre ONU Dones i UNFPA, organismes de Nacions Unides amb mandats relatius a la igualtat de gènere i els drets de les dones, en el primer cas i dinàmiques de població i drets sexuals i reproductius en el segon cas, en un context d'importants retallades de fons i debilitament de Nacions Unides i del sistema multilateral internacional. La societat civil va expressar la seva preocupació pel fet que aquesta fusió pugui implicar tant una reducció en els fons destinats als mandats d'ambdues entitats, com a un debilitament dels propis mandats.

En un context internacionalment desfavorable per a l'agenda feminista d'igualtat de gènere i avenç dels drets de les dones, la CSW ha servit per posar de manifest que una majoria d'actors de la comunitat internacional continua tenint entre les seves prioritats la defensa d'aquesta agenda, però que els obstacles són cada vegada més grans. Per la seva banda, la societat civil ha posat en el centre de les reivindicacions l'exigència de majors compromisos als Governs perquè no es produeixin retrocessos, incloent especialment pel que fa a les agendes de pau i seguretat i de defensa dels drets sexuals i reproductius, en greu risc davant la creixent conflictivitat armada i militarisme i avenç de les agendes conservadores contràries al dret a decidir sobre el propi cos de les dones.

ÀFRICA

BURKINA FASO: Es consolida el poder de la Junta Militar al país

NÍGER: S'intensifica el conflicte armat i les mobilitzacions en suport al règim militar

SAHEL OCCIDENTAL: HRW denuncia crims de guerra i lesa humanitat per tots els actors en conflicte a Burkina Faso

SENEGAL: L'Assemblea Nacional aprova un enduriment de la legislació contra la població LGTBIQ+

SOMÀLIA: S'agreuja la situació per la convergència de la crisi política, l'emergència humanitària i la creixent violència

TXAD: Insurgència interna i risc de contagi del conflicte sudanès

BURKINA FASO

Es consolida el poder de la Junta Militar al país

Durant el primer trimestre de l'any la Junta Militar, encapçalada pel capità Ibrahim Traoré, va consolidar de forma accelerada el seu control sobre Burkina Faso, eliminant progressivament qualsevol vestigi d'institucionalitat democràtica. Al gener, les autoritats van informar que havien frustrat un suposat cop d'Estat atribuït a l'expresident Paul-Henri Damiba, qui va ser extradit des de Togo i arrestat. Traoré va aprofitar la conjuntura per reorganitzar el seu gabinet, recompensar les persones lleials i elevar l'estatus de la milícia civil pro-govern –els Voluntaris per a la Defensa de la Pàtria (VDP)– al rang de cos/organisme dins de l'Exèrcit, **malgrat els seus documentats abusos contra civils**. Així mateix, el 29 de gener la Junta va emetre un decret dissolent tots els partits polítics, les activitats dels quals havien estat suspeses des del 2022. Posteriorment, al febrer, l'Assemblea Legislativa de Transició va ratificar el decret i va dissoldre per unanimitat tots els partits polítics, derogant a més la legislació electoral. Al març, el país va adoptar una nova “**Carta de la Revolució**” que va eliminar tota referència a una transició política, així com els escons dels partits polítics i va consagrar institucionalment la governança militar sota l'anomenada “Revolució Progressista i Popular”. El mateix Traoré va declarar públicament que el poble burkinès s'havia d'**oblidar de la democràcia**, descartant qualsevol procés electoral. La transició democràtica que havia de concloure el juliol del 2024 va ser prorrogada cinc anys, fins al 2029, mentre el país segueix sumit en una greu crisi de seguretat per la violència gihadista que es prolonga des de fa gairebé una dècada.

NÍGER

S'intensifica el conflicte armat i les mobilitzacions en suport al règim militar

La situació al país durant el primer trimestre de l'any s'ha caracteritzat per una intensificació del conflicte armat, una militarització creixent de l'Estat i un augment de les mobilitzacions populars en suport al règim militar i en rebuig a les pressions internacionals. Aquest context

s'inscriu en una reconfiguració regional més àmplia després de la consolidació de l'Aliança d'Estats del Sahel (AES), integrada per Níger, Malí i Burkina Faso, i el seu progressiu distanciament de socis occidentals. Níger travessa un dels períodes més violents dels últims anys. Durant l'última dècada, han mort al voltant de 2.000 civils, segons ACLED. Grups de perfil gihadista, en particular la Província de l'Estat Islàmic al Sahel (IS Sahel) i el grup afiliat a al-Qaeda JNIM, han ampliat i sofisticat les seves operacions. Només en els primers mesos de 2026 es van registrar atacs coordinats contra bases militars, aeroports i llocs de seguretat, amb especial incidència en les regions de Tillabéri, Tahoua, Dosso i Diffa. Tillabéri es manté com una de les zones més letals del Sahel central. A més, el sud-est del país, a la regió de la conca del Llac Txad, també ha patit repetits atacs de Boko Haram i el seu grup dissident, la filial d'ISIS a la Província d'Àfrica Occidental (ISWAP), cosa que ha posat a prova encara més les forces de seguretat de Níger.

Una fita significativa va ser l'assalt a l'aeroport internacional i a la base aèria de Niamey a finals de gener, una operació d'alt perfil que va evidenciar la capacitat dels grups armats per colpejar infraestructures estratègiques a la capital. El Ministeri d'Exteriors rus va confirmar el suport de la seva unitat militar Africa Corps per repel·lir l'assalt. Africa Corps és una estructura militar enquadada dins l'executiu rus, creada per absorbir i reestructurar les antigues operacions de l'empresa de seguretat privada Wagner Group. Atacs similars es van repetir a Tahoua, on els grups de perfil gihadista van malmetre infraestructura de drons militars, cosa que suggereix una estratègia deliberada per debilitar les capacitats de vigilància i resposta de l'Estat. Davant d'aquesta situació, les autoritats militars han respost amb una escalada securitària. A finals del 2025 van decretar **una mobilització general** que autoritza la requisició de persones i béns per a la defensa nacional. En paral·lel, el Govern ha institucionalitzat grups civils armats d'autodefensa, coneguts com a “**Domol Leydi**”, integrant-los com a forces auxiliars de l'Exèrcit. Experiències similars a Malí i Burkina Faso han estat associades a una major violència contra civils, cosa que genera preocupació sobre una possible intensificació del conflicte intern.

En el pla polític i social, Níger ha viscut mobilitzacions en recolzament al Govern militar de transició. El 28 de març un miler de persones es van manifestar a Niamey

i es van produir altres mobilitzacions en altres capitals de l'AES contra una resolució del Parlament Europeu que exigia l'alliberament del president deposat Mohamed Bazoum. Les protestes van denunciar el que es percep com una ingerència estrangera i van reafirmar la sobirania nacional i regional. Aquestes mobilitzacions posen de manifest el clima de rebuig cap a Occident, especialment cap a França i la UE, després de la sortida de Níger de la CEDEAO i l'expulsió de forces militars estrangeres. En contrast, el règim ha aprofundit la seva cooperació en matèria de seguretat amb Rússia, la presència de la qual va ser clau per repel·lir atacs recents, s'està aproximant als EUA i ha reforçat la coordinació militar amb Malí i Burkina Faso mitjançant una força conjunta regional.

SAHEL OCCIDENTAL

HRW denuncia crims de guerra i lesa humanitat per tots els actors en conflicte a Burkina Faso

El Sahel s'ha consolidat com la regió més mortífera del món per part de grups armats amb agendes gihadistes, concentrant gairebé la meitat de totes les morts globals vinculades a aquest fenomen durant el 2024 i el 2025, segons l'Índex Global de Terrorisme 2026. Tanmateix, l'impacte de la violència va més enllà dels grups gihadistes.

Un recent informe de l'organització Human Rights Watch (HRW), titulat “‘Ningú pot escapar’: Crims de guerra i crims de lesa humanitat a Burkina Faso per totes les parts” revela que els mateixos Exèrcits de Burkina Faso i Malí han matat gairebé tres o quatre vegades més civils que els grups gihadistes actius a la regió. A Burkina Faso, HRW estima que l'Exèrcit i les seves milícies auxiliars –els Voluntaris per a la Defensa de la Pàtria (VDP)– van ser responsables de l'assassinat del voltant de 1.255 civils dels 1.800 registrats entre gener de 2023 i agost de 2025, incloent-hi una massacre de més de 400 persones a la ciutat de Djibo el desembre del 2023. Així mateix, a Malí, les Forces Armades –amb la participació de grups paramilitars russos com Wagner i Africa Corps– van matar 918 civils el 2025, segons dades d'ACLED, en operacions que inclouen un ús creixent i letal de drons al nord del país.

En el seu informe, centrat principalment en Burkina Faso, HRW va determinar que totes les parts en conflicte són responsables de crims de guerra i crims de lesa humanitat que inclouen assassinats premeditats, atacs contra civils i béns civils, saquejos i desplaçaments forçats. L'informe va concloure que el president burkinès Traoré, comandant suprem de les Forces Armades, i sis alts comandaments militars burkinesos podrien ser responsables i haurien de ser investigats. Així mateix, també Iyad Ag Ghaly, líder del JNIM –Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin (Grup per al Suport a l'Islam i els Musulmans)– buscat per la Cort Penal Internacional per presumptes crims comesos a Malí entre el 2012 i el 2013, i quatre comandants del JNIM podrien ser responsables i també haurien de ser investigats. En resposta, la Junta Militar burkinesa va reaccionar negant les xifres i rebutjant les acusacions de crims contra la humanitat.

Davant d'aquest escenari, des de fa anys analistes locals adverteixen que la violència estatal resulta contraproduent, ja que lluny de frenar el gihadisme, empeny comunitats marginades –especialment membres de l'ètnia fulani– cap a les files gihadistes, reforçant així la legitimitat de la filial d'al-Qaeda a la regió (JNIM) i de l'Estat Islàmic al Sahel.

SENEGAL

L'Assemblea Nacional aprova un enduriment de la legislació contra la població LGTBIQ+

Senegal ha consolidat un dràstic enduriment de la seva postura legal davant la comunitat LGTBIQ+. L'11 de març l'Assemblea Nacional del Senegal va aprovar amb una majoria aclaparadora (135 vots a favor, cap en contra i tres abstencions), una llei que endureix significativament les penes per a actes homosexuals, legalment denominats “actes contra la natura”. La llei duplica la pena màxima de presó de cinc a deu anys i introdueix sancions penals per la “promoció” de l'homosexualitat amb penes de fins a set anys per “finançar o promoure l'homosexualitat”. L'1 d'abril el president Bassirou Diomaye Faye va ratificar oficialment la nova llei, que redefineix el panorama dels drets humans al país.

El Govern del primer ministre Ousmane Sonko, impulsor de la iniciativa legislativa, va defensar-la com una protecció de la sobirania i els valors tradicionals davant la “influència occidental”. No obstant això, l'oposició i diversos analistes suggereixen que es tracta d'una maniobra populista per capitalitzar la indignació pública després d'investigacions recents contra la seva persona que involucraven menors. Organitzacions internacionals, incloses les Nacions Unides, han condemnat la llei com una violació “profundament preocupant” dels drets humans i la dignitat personal. A més, el Consell Nacional contra la SIDA (CNLS) i professionals de l'Hospital Fann de Dakar adverteixen que el clima de persecució i estigmatització –que ja ha provocat més de 30 arrestos des del febrer– allunyarà les poblacions vulnerables del sistema sanitari, revertint dècades d'avenços mèdics. Un dels punts crítics que van assenyalar és el risc d'un brot de VIH/SIDA.

Senegal forma part així d'una tendència regional al Sahel (al costat de Malí i Burkina Faso), on la mobilització de grups conservadors està reconfigurant el marc jurídic africà en conflicte directe amb les normes globals de drets humans.

SOMÀLIA

S'agreuja la situació al país per la convergència de la crisi política, l'emergència humanitària i la creixent violència

La situació a Somàlia a començaments del 2026 va estar marcada per la convergència de tres grans crisis: un

profund conflicte polític entre el Govern federal i diversos estats regionals, una emergència humanitària accelerada per la sequera i la falta de fons, i una creixent inseguretat provocada per la intensificació de les operacions d'Al-Shabaab i l'Estat Islàmic a Somàlia (IS Somalia).

Pel que fa a la crisi política i la fragmentació institucional, la tensió entre el Govern federal i els estats membres va assolir nivells crítics. Al març, **Sud-oest es va convertir en el tercer estat, després de Puntlàndia i Jubalandia, a trencar relacions amb Mogadiscio**, denunciant interferències en la seva seguretat interna i en el seu procés polític. El punt d'inflexió va arribar quan, el 30 de març de 2026, **l'Exèrcit nacional va prendre el control de Baidoa**, la ciutat més important de Sud-oest. Aquesta intervenció va precipitar la dimissió del president regional, Abdiiaziz Hassan Mohamed Laftagareen, la recent reelecció del qual havia sigut considerada il·legal pel Govern federal. L'operació militar va provocar desplaçaments de població, suspensió d'activitats humanitàries i un clima de desconfiança entre autoritats regionals i centrals. Aquestes ruptures posen en perill la celebració de les eleccions nacionals previstes abans del maig del 2026, ja que diversos estats han rebutjat el sistema electoral proposat i han denunciat intents de manipulació per part de l'executiu federal. Experts adverteixen que si la fragmentació s'aprofundeix el procés electoral podria tornar-se inviable.

D'altra banda, Somàlia està enfrontant una de les pitjors crisis humanitàries dels últims anys, agreujada per la sequera i la falta de fons. Segons **Nacions Unides, 6,5 milions de persones**, un terç de la població, pateixen nivells de fam de crisi o emergència. Segons la classificació de Nacions Unides, l'Integrated Security Phase Classification (IPC) se situa entre 3 i 4, i 1,8 milions de menors de cinc anys pateixen desnutrició aguda. La prolongada sequera –agreujada per precipitacions molt per sota del normal durant la temporada de pluges coneguda com a Deyr (octubre-desembre 2025) i la severa temporada seca coneguda com a Jilaal (gener-març 2026)– ha devastat collites, reduït el rendiment ramader a tot el país i disparat els preus d'aliments i aigua. El rendiment cerealista al sud és un 83% inferior a la mitjana històrica. Tot plegat ha generat desplaçaments massius i debilitat encara més els mitjans de vida. A aquesta crisi climàtica se suma una reducció significativa del finançament internacional, la qual cosa ha obligat les agències humanitàries a retallar racions i suspendre programes essencials de salut, nutrició i aigua, malgrat l'increment de malalties com còlera, xarampió i diftèria.

Finalment, cal destacar que la inestabilitat política està generant espais que grups insurgents estan aprofitant, la qual cosa ha comportat una escalada del conflicte i l'expansió dels grups armats. En els últims mesos, **al-Shabaab ha intensificat els seus atacs**, especialment durant el mes de Ramadà, amb assassinats selectius i atemptats que han causat almenys 47 morts només al març. A més, el grup ha reforçat el seu control en rutes estratègiques del sud i centre del país, imposant extorsions

i limitant la mobilitat de civils. Durant l'any 2025 el grup va recuperar el control de **més de 60 pobles i aldees al sud de Somàlia**, enmig del fracàs de les operacions contrainsurgents liderades pel Govern. Diversos anàlisis assenyalen que les contínues divisions entre les autoritats federals i regionals podrien acabar soscavant encara més la coordinació en matèria de seguretat, cosa que permetria al grup consolidar i expandir la seva presència.

TXAD

Insurgència interna i risc de contagi del conflicte sudanès

Durant els primers mesos de 2026, el Txad ha experimentat un deteriorament significatiu de la seguretat, marcat tant per accions de violència insurgent interna com per una escalada de tensions amb Sudan, el conflicte civil de la qual s'ha desbordat de forma creixent cap a territori chadià. Aquesta doble pressió està posant a prova la capacitat de l'Estat per controlar el seu territori i mantenir l'estabilitat en un context regional altament volàtil.

En el pla intern, l'Exèrcit txadià ha intensificat les seves operacions contra grups rebels actius principalment al sud del país. Al gener, les Forces Armades es van enfrontar al **Moviment per a la Pau, la Reconstrucció i el Desenvolupament (MPRD)** a la localitat de Korbol, després del venciment d'un ultimàtum que exigia als insurgents depositar les armes. Els combats van causar víctimes en tots dos bàndols i van evidenciar la persistència de moviments rebels que busquen un canvi de poder per la via armada. L'MPRD, fundat el 2003, manté com a objectiu explícit el derrocament del règim actual.

Paral·lelament, l'Exèrcit va llançar ofensives contra altres grups, com **el FRAPE, al sud del país**. Aquestes operacions van estar acompanyades d'acusacions d'abusos contra la població civil, incloent-hi la crema de aldees i la mort de civils, cosa que incrementa el risc de ressentiment local i de nous cicles de violència. A més, es van registrar episodis d'inseguretat en zones rurals i enfrontaments intercomunitaris vinculats a l'accés a recursos, així com atacs atribuïts a Boko Haram a la regió del Llac Txad.

La dimensió més greu de la crisi de seguretat que pateix el Txad prové del conflicte al Sudan, que des de principis d'any s'ha projectat amb més intensitat sobre l'est del Txad. Combatents de les Forces de Suport Ràpid (RSF) sudaneses han dut a terme incursions transfrontereres a la zona de Tine, causant la mort de soldats chadians i civils al gener i febrer. Aquestes accions van portar el Govern de N'Djamena a **tancar la frontera oriental al febrer i a desplegar reforços militars** per contenir el contagi del conflicte.

L'escalada va assolir un nou nivell al març, quan un atac amb drons llançat des del Sudan va impactar a Tine durant un funeral, matant almenys 17 civils, inclosos menors. Tot

i que l'autoria no va ser clarament establerta, el Govern txadià va atribuir l'atac a actors del conflicte sudanès i va ordenar represàlies immediates davant de qualsevol nova agressió, deixant oberta la possibilitat d'operacions militars en territori sudanès. Aquest episodi va elevar significativament el risc d'una implicació directa del Txad en la guerra del Sudan.

El deteriorament de la seguretat ha tingut repercussions polítiques internes, com la dimissió de figures clau vinculades a antigues rebel·lions, com és el cas de **Tom Erdimi, ministre d'Educació Superior**, i l'augment de tensions ètniques, en particular dins de la comunitat zaghawa, dividida per lleialtats transfrontereres. Alhora, les autoritats van començar a reubicar i restringir l'entrada de persones refugiades sudaneses, cosa que amenaça d'agreujar una ja crítica situació humanitària a l'est del país.

AMÈRICA

HAITÍ: Desenes d'actors polítics i socials signen un pacte nacional per celebrar eleccions a la segona meitat de 2026, les primeres en una dècada

HAITÍ

Desenes d'actors polítics i socials signen un pacte nacional per celebrar eleccions a la segona meitat de 2026, les primeres en una dècada

A finals de febrer, desenes de partits polítics i organitzacions socials van signar el "Pacte Nacional per a l'Estabilitat i l'Organització d'Eleccions", que **reconeix** el primer ministre Alix Didier Fils-Aimé com l'únic cap del poder executiu en la transició del país i faculta el Consell de Ministres per governar fins a la celebració d'eleccions i la presa de possessió dels nous funcionaris electes. L'acord encomana al Govern la tasca de restablir la seguretat, organitzar eleccions –juntament amb l'actual Consell Electoral Provisional– i impulsar una reforma constitucional, incloent-hi un referèndum que se celebrarà paral·lelament a la primera ronda de votació. L'acord també insta l'Executiu a reforçar la cooperació entre les forces de seguretat nacionals i la Força de Repressió de les Bandes Armades (Gang Suppression Forces, GSF, per les seves sigles en anglès) i demana la reactivació de la Comissió Nacional per al Desarmament, el Desmantellament i la Reintegració. Diversos Governos i organitzacions internacionals que han donat suport a la transició política a Haití en els últims anys, com **Nacions Unides**, la Comunitat del Carib i l'Organització dels Estats Americans, van expressar el seu recolzament a l'esmentat "Pacte Nacional per a l'Estabilitat i l'Organització d'Eleccions" per considerar que és un pas decisiu cap a la normalització institucional del país. No obstant això, diversos partits polítics van expressar la seva preocupació per la falta de controls efectius sobre l'autoritat de Fils-Aimé en l'acord i l'absència d'un límit de temps clar per a la seva permanència en el poder (l'acord no estableix un termini per a la finalització del mandat del Govern en cas que les eleccions no se celebrin segons el calendari previst).

La signatura d'aquest acord va estar precedida per un període d'inestabilitat institucional i enfrontaments entre el primer ministre i el Consell Presidencial de Transició (CPT), un òrgan col·legiat de set persones (representant

Representant Especial del Secretari General de les Nacions Unides a Haití. Font: ONU

diferents sectors socials del país) que va exercir la prefectura de l'Estat entre el 2024 i el 7 de febrer de 2026, data en què va expirar el seu mandat. Davant la imminència d'aquesta data, el gener del 2026 diversos membres del CPT van intentar destituir el cap del consell, Laurent Saint-Cyr i, posteriorment van votar a favor de la destitució del primer ministre Fils-Aimé. No obstant això, tant els EUA com CARICOM, que ha exercit tasques de facilitació del diàleg durant tot el procés de transició en els últims anys, van qualificar aquests moviments com a inacceptables. En aquesta línia, pocs dies abans del 7 de febrer, els EUA van anunciar restriccions de visat per a quatre membres del CPT i **va desplegar un destructor de míssils guiats i dos vaixells guardacostes** a la badia de Port Príncipe, deixant clar que la mesura tenia com a objectiu dissuadir els intents d'alguns membres del CPT de destituir Fils-Aimé i reemplaçar-lo per algú que defensés els seus interessos.

Després de la signatura del "Pacte Nacional per a l'Estabilitat i l'Organització d'Eleccions" a finals de febrer, al març es va nomenar un **nou gabinet** de Govern i el Consell Electoral va establir un calendari per a les eleccions generals (presidencials, legislatives –Senat

i Cambra de Diputats– i locals i municipals) que fixa la primera volta de les eleccions legislatives i presidencials per al 20 d'agost, amb una possible segona volta i eleccions municipals per al 6 de desembre. A mitjans de març **va transcendir** que més de 280 partits i grups polítics ja s'han inscrit per participar en aquests comicis, els primers que es duran a terme des del 2016.

la situació de seguretat, des de principis d'any es van intensificar les operacions terrestres i amb atacs intensius amb drons per part de la Policia, la GSF, contractistes privats estrangers i grups locals d'autodefensa en àrees de properes a la capital controlades per paneroles, com Bel-Air, Delmas, La Saline o la ciutat d'Arcahaie. Al gener el Govern va celebrar els resultats dels operatius policials i va arribar a afirmar que estava en marxa la recuperació de les àrees de la capital en mans de les bandes armades.

No obstant això, malgrat la major agressivitat i efectivitat dels esmentats operatius conjunts, Nacions Unides va declarar al març que les bandes armades continuaven expandint-se més enllà de la capital. A finals de mes, per exemple, 70 persones van ser assassinades, desenes de cases calcinades i més de 6.000 persones es van veure obligades a abandonar les seves llars després d'una sèrie d'**atacs coordinats** del grup armat Gran Grif al departament d'Artibonite. A principis d'abril es va desplegar **un contingent addicional de tropes txadianes a la GSF**, que va arribar juntament amb el recent nomenat sud-africà Jack Christofides com a Representant Especial de la GSF. Aquesta missió, que va ser autoritzada pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides el setembre del 2025 i té un mandat inicial de 12 mesos, s'estima que pugui comptar amb uns 5.500 efectius.

ÀSIA I EL PACÍFIC

FILIPINES: Després de retards des del 2022, les primeres eleccions a la Regió de Bangsamoro des de l'acord de pau del 2014 es realitzaran el setembre del 2026

PAKISTAN – AFGANISTAN: Tots dos països acorden a la Xina dialogar per a una solució global al conflicte després d'una escalada de la violència sense precedents

XINA – FILIPINES: Es reprenen les negociacions per a la reducció de les tensions al Mar de la Xina Meridional

FILIPINES

Després de retards des del 2022, les primeres eleccions a la Regió de Bangsamoro des de l'acord de pau del 2014 es faran el setembre del 2026

A finals de març, el president Ferdinand Marcos **va promulgar** la llei que programa les primeres eleccions de la Regió Autònoma de Bangsamoro al Mindanao Musulmà (RABMM) per a mitjans de setembre de 2026. Els comicis s'haurien d'haver celebrat a la primera meitat de 2022, però s'havien posposat fins a quatre ocasions per diferents motius, sent el més recent la decisió del Tribunal Suprem d'excloure la província de Sulu de la RABMM per entendre que, en el plebiscit d'aprovació de la Llei Orgànica de Bangsamoro el 2018, la major part de la població d'aquesta província havia votat en contra de formar part de la RABMM. Com a resultat d'aquesta sentència, els escons corresponents a la província de Sulu al Parlament de Bangsamoro van quedar buits, obligant això a haver de realitzar els ajustos institucionals i legislatius necessaris. Segons la llei promulgada pel president Marcos al març, després de les eleccions del setembre, les següents eleccions a Bangsamoro se celebraran el maig del 2031 –i cada tres anys a partir de llavors– per tal de sincronitzar-les amb les eleccions nacionals i locals de Filipines. Nombrosos anàlisis consideren que els comicis del mes de setembre

són fonamentals per a la consolidació del procés de pau a Mindanao, ja que posaran fi a l'etapa de transició que es va iniciar amb l'establiment de la RABMM el 2019. Des d'aleshores fins al 2026, l'Autoritat de Transició de Bangsamoro havia estat liderada per l'MILF, ja que el seu líder (Ebrahim Murad) era el cap de Govern i el grup designava, segons l'acord de pau, 41 dels 80 escons de l'assemblea legislativa.

Tot i que tant els Governos de les Filipines com de Bangsamoro i bona part dels principals actors de la regió van celebrar que finalment es fixés un calendari per a les eleccions, **algunes anàlisis** han advertit sobre els riscos que enfronten aquestes eleccions. En primer lloc, pel deteriorament de la confiança i les creixents acusacions creuades entre l'MILF i el Govern. A tall d'exemple, el març del 2025 el president Marcos va proclamar un alt dirigent de l'MILF, Abdulrauf Macacua (cap militar de l'MILF i governador de Maguindanao del Nord), com a Ministre Principal Interí de Bangsamoro en substitució d'Ebrahim Murad, líder del grup. A més, Marcos va decidir designar només 35 dels 41 noms proposats per l'MILF per a la renovació del Parlament de Bangsamoro, perdent així la majoria de l'assemblea que estipulava l'acord de pau del 2014. L'MILF va denunciar que ambdues decisions, unilaterals i sense consultes prèvies, suposaven una intromissió en els seus assumptes interns de l'MILF, i una violació tant

de l'acord de pau de 2014 com de la Llei Orgànica de Bangsamoro. Més recentment, la tensió entre ambdues parts es va tornar a incrementar arran de la dimissió el gener del 2026 del cap del panell d'implementació de la pau del Govern, el general retirat Cesar Yano, i de la decisió de Manila de no reemplaçar-lo des d'aleshores. A mitjans de març, **l'MILF va posar fi temporalment a la interlocució i comunicació del seu panell negociador amb el del govern** fins que Manila no nomenés una nova persona per presidir el panell. Pocs dies més tard, el Third Party Monitoring Team –encarregat de la supervisió de la implementació de l'acord de pau– **va advertir** que el procés de pau en general es troba en una conjuntura molt delicada com a resultat de les contínues demores i obstacles i va instar el Govern i l'MILF a reafirmar el seu compromís amb els principis que en els últims anys havien sustentat el camí compartit cap a la pau. Anteriorment, aquest organisme ja havia alertat que la confiança entre el Govern i l'MILF es trobava en el seu punt més baix des de la signatura de l'acord de pau el 2014.

A més de la desconfiança entre Manila i l'MILF i del creixent faccionalisme en el si del grup armat –distanciament entre Murad i Macacua, expulsió d'alguns comandants per no obeir les directrius del Comitè central del grup, decisió d'alguns membres de l'MILF de **no concórrer a les eleccions sota el partit impulsat pel MILF**, l'UBPJ–, cal recordar que encara hi ha uns 14.000 combatents de l'MILF que no han iniciat el procés de desarmament, desmobilització i reinserció previst en l'acord de pau, i que l'MILF va paralitzar aquest procés fins que no s'implementessin altres aspectes d'aquest acord com el suport socioeconòmic o l'amnistia als ex-combatents –uns 26.000– que sí que han iniciat aquest procés.

PAKISTAN – AFGANISTAN

Tots dos països acorden a la Xina dialogar per a una solució global al conflicte després d'una escalada de la violència sense precedents

El Pakistan i l'Afganistan van iniciar converses a la Xina després que entre febrer i març es produís una important escalada de la violència entre els dos països. Al febrer es van produir una sèrie d'atemptats al Pakistan en què aquest país va acusar l'Afganistan de ser l'autor intel·lectual dels fets. Un atemptat suïcida contra una mesquita xiïta a Islamabad va causar la mort de 38 persones i va deixar ferides a unes altres 170 i en dies posteriors es van produir diversos atacs contra les forces de seguretat a la província de Khyber Pakhtunkhwa que van causar la mort d'almenys 13 militars. Com a conseqüència de tots aquests atemptats, **les forces de seguretat pakistaneses van dur a terme atacs contra suposades bases del TTP en territori afganès** a les províncies de Paktika i Nangarhar. Aquesta escalada de la violència va representar el col·lapse de l'acord d'alto el foc que s'havia assolit el mes d'octubre, la fragilitat del qual havia quedat manifesta des que es va pactar entre l'Afganistan i el Pakistan.

El Govern pakistanès va reiterar l'acusació de complicitat entre els talibans pakistanesos i el Govern talibà afganès, com ve fent en els últims anys. Aquesta complicitat es troba en l'epicentre de la crisi entre tots dos països i pakistan atribueix el creixement de la insurgència talibana pakistanesa al suport afganès en múltiples àmbits al TTP, cosa que ha permès el seu enfortiment. El Pakistan va afirmar que en els atacs que havia dut a terme contra instal·lacions del TTP i d'ISIS havien mort més de 300 insurgents, sense que hi hagués una confirmació independent de la xifra. Pakistan buscava desmantellar les infraestructures de la insurgència talibana al llarg de la frontera i va dur a terme atacs contra més de 50 emplaçaments, en una operació militar a gran escala. **En aquesta operació també es va atacar infraestructura afganesa** que el Pakistan considera que serveix de suport a la insurgència talibana per a la seva activitat, la qual cosa representa un escalada en el deteriorament de les relacions entre els països veïns i una afirmació més explícita, per part del Pakistan, dels vincles entre la insurgència talibana i el Govern afganès. Per la seva banda, l'Afganistan va denunciar que es tractava d'emplaçaments civils en els quals havien mort desenes de persones, incloent-hi dones i nens, mentre que la missió de Nacions Unides al país, la UNAMA, va confirmar la mort de 13 civils com a conseqüència dels bombardejos aeris que van tenir lloc el 21 de febrer. Aquesta acció del Pakistan va motivar una resposta per part de les forces talibanes de l'Afganistan que va tenir com a escenari les províncies de Kunar, Nangarhar, Nuristan Paktia i Khost, que al seu torn va portar que el Pakistan iniciés operacions terrestres i aèries a Kandahar i Kabul i a la província de Paktia. Es tractava de la primera vegada que el Pakistan duia a terme operacions militars contra centres urbans a l'Afganistan, incloent-hi la capital. Tots dos països es van atribuir nombroses morts del bàndol contrari i els atacs van persistir durant diversos dies. El 16 de març es va produir l'episodi més greu i que va suposar un punt d'inflexió en l'escalada bèl·lica entre els dos països, quan l'Afganistan va acusar el Pakistan d'haver dut a terme un atac contra un centre de desintoxicació de persones toxicòmanes en què segons el Govern talibà haurien mort 400 persones. El Pakistan va assenyalar que únicament havia dut a terme atacs contra instal·lacions insurgents i va negar les acusacions. Per la seva banda, la UNAMA va assenyalar que s'havia registrat la mort de 75 civils i que altres 193 persones havien resultat ferides des de la represa del conflicte a finals de febrer.

L'escalada de la violència va activar la diplomàcia de diversos països de la regió, que ja s'havien involucrat prèviament en la mediació entre tots dos. El 18 de març tots dos països van anunciar una treva de cinc dies amb motiu de la celebració de la festivitat religiosa musulmana d'Eid al-Fitr i que es va produir en resposta a les peticions de Qatar, l'Aràbia Saudí i Turquia, que havia facilitat l'alto el foc pactat l'octubre del 2026. A principis d'abril, l'Afganistan i el Pakistan van assenyalar que estaven duent a terme converses a la ciutat xinesa d'Urumqi, amb l'objectiu d'acordar un alto el foc que

posés fi a diverses setmanes d'atacs mutus. El Pakistan va qualificar les negociacions de “converses de treball” i l'Afganistan va assenyalar que havia enviat una delegació de nivell mitjà. Prèviament a l'inici de les negociacions, la Xina havia nomenat un enviat especial al febrer que no va aconseguir l'acord, ja que amb posterioritat al seu nomenament el Pakistan va dur a terme l'atac contra instal·lacions sanitàries afganeses que es va saldar amb un nombre elevat de morts.

Malgrat els obstacles, les dificultats i l'escalada de la violència que havia precedit a l'inici de les converses, així com el greu deteriorament de les relacions entre l'Afganistan i el Pakistan que es remunta a la presa del poder a l'Afganistan pels talibans el 2021, el Govern afganès va qualificar les converses d'útils i constructives. Algunes anàlisis van ressaltar que la mediació de la Xina, duta a terme fora del focus mediàtic, representava una oportunitat per a la reconstrucció de les relacions entre els països veïns i la reducció de la violència. No obstant això, cal assenyalar que intents previs d'acostament tant entre els Governos del Pakistan i de l'Afganistan, com entre el Govern pakistanès i la insurgència talibana pakistanesa del TTP han fracassat, portant a escalades de la violència de cada vegada més intensitat. En aquesta ocasió, la Xina va assenyalar que les parts havien acordat buscar una sortida global al conflicte, així com no dur a terme accions que poguessin donar lloc a una nova escalada de la violència, un camí diferent al que es va emportar en anteriors ocasions en què la mediació de Qatar, Turquia i l'Aràbia Saudí va buscar un alto el foc. No obstant això, no han transcendit gaires detalls sobre el transcurs de les converses, que van tenir lloc entre l'1 i el 7 d'abril, una cita de més durada que anteriors trobades.

XINA – FILIPINES

Es reprenen les negociacions per a la reducció de les tensions al Mar de la Xina Meridional

A finals de març, després de més d'un any de paràlisi del diàleg, tots dos Governos es van reunir a la ciutat xinesa de Quanzhou en el marc del Mecanisme de Consulta Bilateral Xina-Filipines sobre el Mar de la Xina Meridional (BCM) per abordar la situació de creixent conflictivitat entre els dos països al Mar de la Xina Meridional i també per discutir la seguretat energètica de la regió i l'exploració conjunta d'hidrocarburs, en un context d'interrupció dels subministraments de petroli i de crisi energètica global. Segons tots dos Governos, durant la reunió es van aconseguir avenços positius en àmbits com l'aplicació del dret marítim o la major comunicació i el diàleg en la gestió d'incidents marítics. Així mateix, la Xina i les Filipines van acordar col·laborar amb altres països de l'ASEAN per implementar plenament la Declaració sobre la Conducta de les Parts al Mar de la Xina Meridional de 2002 i accelerar les negociacions sobre el Codi de Conducta al Mar de la Xina Meridional. Segons diverses fonts, alguns dels factors que han impulsat la represa del diàleg (l'última reunió formal es remunta al gener

del 2025) van ser l'assumpció per part de Manila de la presidència rotatòria d'ASEAN en el primer semestre del 2026 i també la proposta de les Filipines a la Xina d'impulsar l'exploració de jaciments de gas i petroli en una àrea en disputa entre els dos països al Mar de la Xina Meridional i d'incrementar la transferència de petroli i fertilitzants de la Xina a les Filipines. A principis de març, abans de la reunió del Mecanisme de Consulta Bilateral, tots dos Governos van reconèixer l'existència de converses a Beijing per explorar àrees de cooperació d'interès mutu, qualificant tal diàleg com a “obert i franc”.

En paral·lel a l'acostament entre tots dos països, a finals de gener es va dur a terme a les Filipines una Reunió de Ministres d'Afers Exteriors de l'ASEAN en la qual van reafirmar la seva intenció de concloure el Codi de Conducta del Mar de la Xina Meridional, que té per objectiu establir normes de conducta per a la gestió d'incidents al Mar de la Xina Meridional –on la Xina té reivindicacions que se superposen amb les zones econòmiques exclusives de les Filipines, el Vietnam, Malàisia i Brunei–, la reducció dels errors de càlcul i la prevenció de l'escalada en aigües en disputa entre Estats membres de l'ASEAN i la Xina. El 2002, l'ASEAN i la Xina van aprovar una Declaració sobre la Conducta de les Parts al Mar de la Xina Meridional i es van comprometre a negociar un codi de conducta, però des d'aleshores les converses sobre això s'han vist paralitzades en nombroses ocasions i han avançat a un ritme més lent de l'esperat. A principis del 2025 l'ASEAN i la Xina van concloure la tercera i última lectura de l'esborrany únic, però des d'aleshores encara persisteixen diverses incògnites, principalment si el codi de conducta serà jurídicament vinculant o no. No obstant això, a finals del 2025 el Govern de les Filipines va anunciar la seva intenció que aquest Codi de Conducta s'aprovés abans de la finalització de la seva presidència rotatòria de l'ASEAN a finals del 2026. Segons algunes anàlisis, la lentitud de les converses està relacionada amb el mecanisme de presa de decisions per consens en el si de l'ASEAN, així com la creixent assertivitat i agressivitat de la Xina en les seves posicions i en la seva conducta marítima al Mar de la Xina Meridional. Cal destacar que els Governos de la Xina i les Filipines es van reunir als marges de la cimera de l'ASEAN a finals de gener per abordar, entre altres qüestions, les disputes al Mar de la Xina Meridional.

Malgrat la represa del diàleg entre la Xina i les Filipines i dels avenços en el si de l'ASEAN sobre l'esmentat Codi de Conducta, durant el trimestre es van registrar nombrosos incidents entre tots dos països. A tall d'exemple, a finals de febrer la Xina va expressar el seu profund malestar pels exercicis conjunts que les Filipines, el Japó i els EUA van realitzar entre Taiwan i les Filipines, els primers d'aquest tipus fora del Mar de la Xina Meridional. Poc abans, les Filipines, Austràlia i els EUA havien dut a terme exercicis militars conjunts a la regió i Manila havia declarat que les Filipines i els EUA realitzarien més de 500 activitats militars i de seguretat el 2026. A finals de gener, la Xina va declarar haver repel·lit aeronaus filipines que havien envaït il·legalment l'espai aeri al voltant de l'escull de Scarborough, en disputa entre tots dos països. El 18

de març, Manila va informar que la Força Aèria xinesa va desafiar per primera vegada un avió patrulla a prop de l'escull de Scarborough, també en disputa. També al març, el Govern filipí **va denunciar** que un vaixell de

l'armada xinesa havia apuntat el seu radar de control de tir a un vaixell de l'armada filipina a prop de l'escull de Sabina –a les illes Spratly, també en disputa–, qualificant l'acció d'alarmant i provocadora.

EUROPA

TURQUIA (PKK): El procés de pau avança amb dificultats, demandes de més concreció i un context inestable

XIPRE: Nous contactes entre els líders grecoxipriota i turcoxipriota

TURQUIA (PKK)

El procés de pau avança amb dificultats, demandes de més concreció i un context inestable

El procés de diàleg iniciat el 2024 entre Turquia i el PKK avança amb nous passos en els últims mesos, però continua afectat per la inestabilitat regional i factors interns. Entre els passos recents, la Comissió parlamentària amb mandat relatiu al procés de pau va emetre i aprovar el seu informe final de propostes el 21 de febrer, aprovat amb 47 vots a favor, 2 en contra i 1 abstenció. El partit pro-kurd DEM hi va votar a favor, tot i que expressant reserves. **El text**, que no és vinculant, recomana, entre altres elements, establir un marc legal per regular el desarmament i la dissolució del PKK i mecanismes legals per al retorn d'excombatents; modificar la llei antiterrorista i codi penal per no perseguir accions de no-violència i discursos que haurien d'estar emparats per la llibertat d'expressió; revisar condemnes per "propaganda terrorista"; garantir el compliment de sentències del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) (indirectament obrint la porta a revisar la condemna d'Öcalan); i canvis en la política del Govern de revocació d'alcaldis electes.

Després de l'aprovació de l'informe, la responsabilitat de debatre i transformar les propostes en reformes legislatives passa a l'Assemblea Parlamentària. El president de Turquia, **Recep Tayyip Erdogan**, va afirmar que s'iniciarien les discussions parlamentàries sobre els aspectes legals de la nova fase del procés. **Mitjans progovernamentals** van assenyalar a finals de febrer que l'informe de la comissió no planteja l'entrega prèvia de totes les armes com a condició per iniciar reformes legals relatives a la integració de combatents, però sí un cert llinar en el desarmament. Aquests mitjans assenyalaven que el Ministeri de Defensa i els serveis d'intel·ligència (MIT) – organismes que supervisen el desarmament– presentarien una avaluació conjunta a Erdogan relativa a la situació sobre el desarmament del PKK, després de la qual cosa s'esperava que el president designés un organisme o mecanisme específic per supervisar la següent fase.

En els primers mesos de l'any **van assenyalar la fragilitat** en el procés de pau i van alertar de bombardejos per

Membres de la "delegació Imrali" del partit DEM, Pervin Buldan i Mithat Sancar. Font: Bianet

part de Turquia contra una localitat al nord de l'Iraq i la mobilització militar d'ambdues parts a la regió. Analistes van assenyalar falta de transparència i d'avenços en matèria de desarmament tant per part del Govern com del PKK, en un context regional en què les dues parts avaluaven els desenvolupaments de les crisis a Síria i l'Iran i els riscos d'aquestes per a les seves posicions i agendes. A Síria, una ofensiva militar de finals del 2025 i principis del 2026 del Govern siríà contra les milícies kurdes del nord-est del país, les YPG/YPJ –aliades del PKK–, va causar en els primers mesos del 2026 una greu crisi humanitària, la retirada de les milícies d'àmplies àrees anteriorment sota el seu control i va desembocar en un acord anunciat el 30 gener que inclou la integració de les institucions polítiques i militars de l'Administració autònoma del nord i l'est en el seu format anterior (AANES, popularment coneguda com a Rojava) en les estructures de l'Estat siríà. Segons mitjans progovernamentals turcs, després de l'alentiment del desarmament del PKK per la crisi al país veí, l'acord de finals de gener a Síria va donar pas a una represa d'evacuació de coves i entrega d'armes pel PKK. No obstant, no van transcendir detalls al respecte. A més, l'inici de la guerra a l'Iran pels atacs dels EUA i d'Israel contra el país va afegir nova incertesa i riscos de nous retards. Aquests desafiaments es deuen a la influència que l'evolució a l'Iran pugui tenir sobre les posicions de Turquia –país en creixent crisi amb Israel i que considera **Teheran rival però no amenaça existencial**– i el PKK –

actor amb ascendència sobre el grup armat opositor kurd iranià PJAK– al respecte d'aquesta guerra i, per contagi, del procés de diàleg a Turquia. **El PKK es va posicionar** en contra de la guerra a l'Iran i va rebutjar prendre part pels EUA i Israel o per l'Iran. Diversos míssils que Ankara va denunciar procedien de l'Iran van ser interceptats a l'espai aeri turc per sistemes de defensa de l'OTAN.

En aquest context d'incertesa i alentiment del procés de pau, actors polítics i socials del moviment kurd han reclamat celeritat i concreció en el procés de pau. **El partit prokurd DEM va emetre** al costat d'altres organitzacions una declaració a finals de març en què van assenyalar que el procés no podia avançar amb promeses vagues i van reclamar mesures tangibles, com la fi de la pràctica governamental de destitució d'alcaldes i alcaldesses i la reincorporació dels càrrecs electes, sense necessitat de nous mecanismes legals; la implementació immediata de les sentències del TEDH; la millora de les condicions de detinguts i presos, dins del marc legal ja existent; la finalització de les “operacions judicials contra partits opositors”; i l'acceleració del treball parlamentari per a l'aprovació de mesures legislatives relatives a pau i democratització.

Durant el primer terç de l'any es van produir noves visites de la delegació del partit prokurd DEM al líder del PKK, Abdullah Öcalan –a la presó des del 1999–, com a part de l'esquema de diàleg del procés (reunions de 17 de gener, 16 de febrer i 27 de març), i reunions de la delegació amb actors polítics. Després de la visita del 27 de març de la “delegació d'Imrali”, Öcalan va afirmar que el període de conflicte armat quedava enrere i que no hi hauria tornada al passat. També va reclamar mesures per poder-se comunicar de manera directa amb el públic de Turquia. En una altra declaració, la del 27 de febrer –amb motiu del **1r aniversari** de la seva històrica crida el 2025 a la fi de la lluita armada–, Öcalan va emfatitzar la via de la “integració democràtica” per a la qual va reclamar un marc legislatiu.

XIPRE

Nous contactes entre els líders grecoxipriota i turcoxipriota

El procés de pau de Xipre assisteix a un nou impuls diplomàtic orientat a promoure el reinici del procés negociador, estancat en els últims anys en el nivell dels màxims líders polítics i només operatiu en nivells inferiors i en formats informals. No obstant això, s'estaria en una fase preparatòria, que requerirà temps per generar avenços significatius. El reimpuls respon a un nou esquema, recolzat per l'ONU, de promoure trobades directes entre els dos líders sense l'ONU o altres intermediaris, per tal de generar confiança, treballar propostes, demostrar voluntat de canvi de l'estatu quo en benefici de totes dues comunitats i afavorir un possible reinici de les negociacions en un període posterior. En paral·lel a tot

això, l'ONU assumeix que les parts requereixen temps en el curt termini per, en el cas de la República de Xipre, coordinar la presidència del Consell de la UE i afrontar les eleccions parlamentàries internes de maig i, en el cas del terç nord de l'illa (autoproclamada República Turca del Nord de Xipre), per a l'adopció del nou líder (elegit en els comicis d'octubre i amb una visió diferent que el seu predecessor sobre el conflicte) i la seva coordinació amb altres actors, incloent-hi Turquia, en el recent assumit nou mandat.

En el marc d'aquest reimpuls es van produir diverses reunions en els últims mesos. L'última d'elles, una reunió bilateral entre el líder grecoxipriota, Nikos Christodoulides, i el líder turcoxipriota, Tufan Erhurman, el 8 d'abril a la residència del representant especial a Xipre del Secretari General de l'ONU, Khassim Diagne, a Nicòsia –sense facilitació ni sota els auspicis de l'ONU. Segons un **comunicat posterior de l'ONU**, la reunió va tenir lloc en un clima positiu i amb discussió fructífera. Els líders van intercanviar visions sobre qüestions substantives del procés i sobre vies d'avanç, així com també sobre la implementació de mesures de confiança i reptes pendents en aquest àmbit, i es van comprometre a una nova reunió a finals d'abril en la qual podrien produir-se anuncis concrets sobre mesures de confiança, segons el comunicat.

Prèviament a la reunió de principis d'abril, Christodoulides i Erhurman van mantenir reunions per separat amb el secretari general de l'ONU (18 de març a Brussel·les i 11 de febrer a Nova York, respectivament) i una altra entre tots dos el 24 de febrer a Nicòsia. La reunió va ser qualificada d'“oberta i honesta” **per Christodoulides**, i d'“una de les més obertes i sinceres” **segons Erhurman**. Així mateix, es van reunir el 28 de gener **conjuntament amb l'enviada especial** del secretari general de l'ONU, María Ángela Holguín (precedida de reunions de Holguín amb els negociadors en cap de tots dos líders i de reunions de l'enviada per separat amb cada líder). El 17 de gener havien tingut una altra reunió trilateral preparatòria, sense comunicats posteriors. En un **article públic al febrer**, Holguín va explicar el nou esquema d'acostaments directes, així com la seva voluntat com a enviada especial de mantenir noves trobades amb altres sectors de l'illa.

En conjunt s'assisteix a un cert context de finestra d'oportunitat a mitjà termini. Entre els factors favorables s'inclouen, entre d'altres, l'exploració del nou esquema de contactes directes sense intermediació de l'ONU, tot i que amb suport de l'organisme al conjunt del procés, que pot incrementar la confiança i responsabilització del lideratge local per assolir avenços; l'elecció d'un nou lideratge turcoxipriota i partidari d'una solució de reunificació davant l'opció de dos Estats defensada pel seu predecessor, Ersin Tatar, i per Turquia; l'involucrament multi-sector i multinivell de l'enviada especial del secretari general de l'ONU; la voluntat de Guterres d'impulsar el reinici del procés negociador abans que finalitzi el seu mandat com a secretari general de l'ONU el desembre del 2026; o

l'impuls d'organitzacions socials per innovar en el procés de diàleg, com la **proposta del Centre de Xipre per a la Pau i el Diàleg (CPDC)** sobre un organisme consultiu per a l'envolupament de la societat civil. No obstant això, el procés de pau acumula experiències prèvies d'anteriors intents i etapes de *momentum* diplomàtic que no han aconseguit generar resultats. Algunes anàlisis van assenyalar **factores que poden alentir**, com les resistències fins ara pel lideratge grecoxipriota a acceptar qüestions relatives a repartiment de poder o igualtat política, els reptes en política interna al terç nord turcoxipriota, la posició de Turquia i dinàmiques d'inestabilitat regional, entre d'altres.

D'altra banda, el reimpuls diplomàtic té lloc sobre un rerefons de context regional en escalada, derivat dels atacs dels EUA i Israel contra l'Iran que van donar pas a una nova guerra entre les parts, i els seus impactes en altres territoris. La base militar britànica d'Akrotiri a Xipre va ser atacada amb un dron de fabricació iranià –sense víctimes i danys “mínims”–, atac que segons una agència xipriota citada per **The Guardian** hauria procedit de Hezbollah al Líban, sense confirmació per part del Regne Unit. Diverses anàlisis van assenyalar la dimensió d'**advertència estratègica** de l'incident i l'exposició geopolítica de Xipre per la seva proximitat geogràfica a l'Orient Mitjà i per la infraestructura militar que acull, amb dues bases militars britàniques considerades “hubs logístics i de vigilància per a operacions occidentals” en aquesta regió.

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.

ecp escola de
cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Escola de Cultura de Pau
Edifici B13, Carrer de Vila Puig,
Universitat Autònoma de Barcelona 08193
Bellaterra (Espanya)
Tel: +34 93 581 14 14
pr.conflictes.escolapau@uab.cat
escolapau.uab.cat

Amb el suport de:

@escolapau

@escolapau.bsky.social

EscolaPau

escoladeculturadepau

